

ضرب المثل های رودباری (رودباری)

به کوشش ارم نادم جنوب کرمان، همراه با دستبندی های موضوعی

کرد آوزنده

فصل میرزایی

www.ketab.ir

آوانویسی و رسم الخط فارسی

زمان صادقی

سرشناسه: میرزایی، فضل، ۱۳۵۴-، گردآورنده

عنوان و نام پدیدآور: ضرب المثل‌های رودباری (رودباری) با محوریت گویش ارم نارم جنوب کرمان، همراه با دسته‌بندی‌های موضوعی / گردآورنده فضل میرزایی؛ آوانویسی و رسم الخط فارسی زمان صادقی؛ با حمایت بنیاد علوی، اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی شهرستان قلعه گنج.

مشخصات نشر: کرمان: مرکز کرمان شناسی؛ تهران: بنیاد ایران‌شناسی، ۱۴۰۰.

مشخصات ظاهری: ۲۳۱ ص: جدول. شابک: ۳-۳۳-۷۰۱۱-۶۲۲-۹۷۸

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا یادداشت: کتابنامه: ص ۲۳۱.

موضوع: ضرب المثل‌های رودباری کرمان. موضوع: Proverbs, Rudbari Kerman

موضوع: ادبیات عامه ایرانی - رودبار (کرمان) Folk literature, Iranian—Rudbar (Kerman)

شناسه افزوده: صادقی، زمان، ۱۳۵۸- شناسه افزوده: بنیاد علوی

شناسه افزوده: ایران. وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی. اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان کرمان. اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی شهرستان قلعه گنج.

شناسه افزوده: بنیاد ایران شناسی

شناسه افزوده: مرکز کرمان شناسی

رده‌بندی کنگره: PIR۳۰۴ رده‌بندی دیویی: ۳۹۸/۹ شماره کتابشناسی ملی: ۸۵۵۰۸۵۶

بنیاد ایران‌شناسی

عنوان کتاب: ضرب المثل‌های رودباری (رودباری)، به گویش ارم نارم جنوب کرمان

گردآورنده: فضل میرزایی

آوانویسی و رسم الخط فارسی: زمان صادقی

ناشر: مرکز کرمان‌شناسی با همکاری بنیاد ایران شناسی

با حمایت: بنیاد علوی و اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی شهرستان قلعه گنج

تنظیم و صفحه‌آرایی: لیلا گهرگزی

طرح روی جلد: مهدی جعفری

شابک: ۳-۳۳-۷۰۱۱-۶۲۲-۹۷۸

نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۰

شماره انتشار: سیصد و بیست و هشت (۳۲۸)

قیمت: ۵۰۰۰۰۰ ریال

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

چاپ و صحافی: هنگام

حق چاپ برای ناشر و مؤلف محفوظ است

فهرست مطالب

انتظار / ۳۳	مقدمه ناشر / ۹
انگور / ۳۳	پیشگفتار / ۱۳
ایراد / ۳۴	راهنمای آوایی / ۱۶
بار و جنس / ۳۴	موضوع ضرب المثل ها / ۱۹
بازی / ۳۵	آب / ۱۹
بله گویی / ۳۶	آبرو / ۲۲
بخشندگی / ۳۷	آتش / ۲۴
بلوغ / ۳۹	آسیاب / ۲۵
بهانه / ۳۹	آشپزی / ۲۶
بهشت / ۴۰	آفتابه / ۲۷
بیگانه / ۴۰	آهو / ۲۷
پدر و مادر / ۴۱	آینده نگری / ۲۸
پشتیبانی / ۴۲	ابر و باد / ۲۹
پشیمانی / ۴۳	اسب / ۳۱
پند و اندرز / ۴۳	اصالت و حلال زادگی / ۳۱
پیری / ۴۵	اگر / ۳۲

خبر / ۷۳	تجربه / ۴۶
خجالتی / ۷۵	تب / ۴۶
خدا حافظی / ۷۵	تجاوز / ۴۷
خر / ۷۵	تربیت / ۴۸
خرس / ۸۴	ترس / ۴۹
خرما / ۸۷	تقسیم / ۵۱
خرید و فروش / ۸۸	تقلید / ۵۱
خواستن / ۹۲	تلافی / ۵۲
خودستایی / ۹۳	تنبلی / ۵۲
خسیس / ۹۴	تنبيه / ۵۳
خوردن / ۹۴	تن فروشی / ۵۵
خوردن / ۹۴	تنگدستی / ۵۶
دانایی / ۹۷	توانایی / ۶۰
دامداری / ۹۸	ثمر / ۶۱
دختر / ۹۸	جشن عروسی و عروس و داماد / ۶۱
درخت کرک / ۱۰۰	جنگ و دعوا / ۶۴
درخت کنار / ۱۰۱	چاه / ۶۴
دزدی / ۱۰۲	چیز بد / ۶۶
دریا / ۱۰۳	حکومت و سیاست / ۶۶
دشنام / ۱۰۴	خانواده و نسبت ها / ۷۰
دل / ۱۰۴	خانه / ۷۳

دُمب / ۱۰۵	شَناب / ۱۲۷
دَنيا / ۱۰۵	زَرنگی / ۱۲۷
دوری / ۱۰۶	شِپش / ۱۲۸
دوستی و دشمنی / ۱۰۶	شَتر / ۱۲۸
دَهل / ۱۰۷	شَغال / ۱۳۳
دیگ / ۱۰۸	شَکار / ۱۳۵
راست و دروغ / ۱۰۹	ضد و قیض / ۱۳۵
روباه / ۱۱۰	طَعه / ۱۳۷
رزق و روزی / ۱۱۱	طَقیلی / ۱۳۷
زر / ۱۱۱	طَمع / ۱۳۷
زَناشویی / ۱۱۲	ظاَهر و باطن / ۱۳۸
سازش / ۱۱۲	عادت / ۱۳۹
سر / ۱۱۳	عَقرَب / ۱۳۹
سرمایه / ۱۱۵	عَقل / ۱۴۰
سَک / ۱۱۷	عَلمت / ۱۴۰
سَنگ / ۱۲۰	فَریب / ۱۴۲
سوزن / ۱۲۰	فَراوانی / ۱۴۲
سیری و گرسنگی / ۱۲۱	قَول / ۱۴۳
شانس / ۱۲۴	کار / ۱۴۳
شخصیت‌های دینی و تاریخی / ۱۲۵	کار بی‌هوده / ۱۴۸
شراکت / ۱۲۶	کار غیر ممکن / ۱۴۹

مقدمه ناشر

از جمله دلایلی که نشان برتری تفکر و اندیشه نیاکان ما به شمار می‌رود و در عین حال یادآور نقش اخلاق و فرزاندگی در زندگی آنهاست، زبانزد یا همان ضرب‌المثل است. شگفتا که امروز و در دهه‌های اخیر، کم‌بانی که وارد این مقوله می‌شوند، مجموعه خود را با آب و تاب و با عناوینی چون فرازهایی از سخنان و یا با اشکال دیگری چون کاری کلماتور انتشار می‌دهند و به آن می‌نازند.

اما نیاکان ما و شاید آنها که جز درس مکتب نخوانده بودند و به گمان ما، سواد درست و حسابی نداشتند، در اتاق فکر، با خود خلوت کردند و به ساخت و پرداخت زبانزدهایی پرداختند که یک دنیا معنا در هر کدام وجود دارد. مثلاً این ضرب‌المثل که «گشاده دلی، بهتر از گشاده دری است» چند جمله کوتاه که «هزار نکته باریک‌تر زمو اینجا است». نکاتی که معلمین بزرگ اخلاق و اجتماع، در آن داد سخن داده و هر یک کتاب‌ها راجع به همین زبانزد خودمانی

نگاشته‌اند. چه حاصل که دری به روی کسی بگشایند و فرش قرمز برایش بگسترند، اما دلی برویش باز نکنند، آیا در این گونه موارد می‌توان گفت حتی مانده آسمانی برای میهمان، تلخ و زجرآور است و حال آنکه می‌توان با دلی به مهر نشسته، میهمان را بر خاک سرا نشاند و با ساده‌ترین امکانات از او پذیرایی کرد و سپاسش را شاهد بود.

در برخی موارد با زبان‌دهایی روبرو می‌شویم که حتی در یکی دو جمله، کنایی از معنا را ارائه می‌کنند، مثلاً «ناداری و ناچاری» جمله‌هایی کوتاه، با بیانی که بسیار وسیع و گسترده است، چه کسی نداند که هنگام نداشتن و ناداری و زامانی که آدمی همه راه‌های دستیابی به راه حلی بایسته برای گشودن این قفل بسته را دنبال می‌کند و بهره‌ای نمی‌گیرد و چاره‌ای حاصل نمی‌شود، چگونه پرده سیاهی در برابر دیدگان او کشیده می‌شود و زمین و زمان را به مدد می‌طلبند. حتی در این گونه موارد بسیاری از حرام‌ها حلال می‌گردد، کما اینکه خوردن گوشت مردار نیز مجاز شناخته شده است.

در این باره سخن را دامنه‌ای وسیع و بی‌انتهاست، سخن درباره اصلی محکم و استوار در ادبیات هر کشوری، اصلی به نام ضرب المثل و زبانزد.